

9. Alford J. Why do Public-Sector Clients Coproduce: Toward a Contingency Theory? *Administration and Society* / J. Alford, 2002. – Vol. 34. – No 1. – P. 32–56.
10. Börzel T. A. Organizing Babylon – On the Different Conceptions of Policy Networks / Tanja A. Börzel // *Public Administration*. – 1998. – Vol. 76. – № 2. – P. 253–273.
11. Drechsler W. The ReEmergence of “Weberian” Public Administration after the Fall of New Public Management: The Central and Eastern European Perspective / Wolfgang Drechsler // *Halduskultuur Administrative Culture*. – 2005. – № 06. – P. 94–108.
12. Good governance: Guiding principles for implementation / The Australian Government’s Overseas Aid Program // The Australian Agency for International Development, Canberra. – August 2000. – P. 3–11.
13. Graham J. Governance Principles For Protected Areas / J. Graham, B. Amos, T. Plumptre // *Policy Brief*. – Ontario (Canada) : Institute on Governance, 2003. – № 15. – P. 6–14.
14. Hyden G. The Study of Governance / G. Hyden and M. Bratton (eds.). *Governance and Politics in Africa*. Boulder: Lynne Rienner Publishers, 1992. – P. 1–26.
15. Kooiman J. Modern Governance: New Government – Society Interactions / J. Kooiman, ed. – London : Sage, 1993 – 288 p.
16. Modernising government. Presented to Parliament by the Prime Minister and the Minister for the Cabinet Office by Command of Her Majesty. – London: Stationery Office, 1999. – 66 p.
17. Peters B. G. The Future of Governing / B. G. Peters, 2nd ed., Lawrence, KS : University Press of Kansas 2001. – 272 p.
18. Plumptre T. Governance and Good Governance: International and Aboriginal Perspectives / T. Plumptre, J. Graham // *Institute On Governance*. – 1999. – 27 p. – December 3.
19. Quality in social public services / Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. 2001 – 138 p.

Надійшла до редколегії 29.01.2014 р.

УДК 35:002.8

О. В. ЧЕРВЯКОВА

ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА САМООРГАНІЗАЦІЮ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Виділено інтегровану систему чинників впливу на самоорганізацію системи державного управління. Запропоновано методiku її використання в завданнях аналізу та синтезу стратегічних та програмно-цілових документів.

Ключові слова: державне управління, виділення, вплив, інтегрована система, самоорганізація, чинники.

Integrated system highlighted the factors influencing the self-organization of the public administration system. A method for use in the analysis and synthesis of strategic and program-targeted documents.

Key words: public administration, selection, influence, integrated, self-organization, factors.

Дослідження процесів самоорганізації в соціальних системах давно привертає увагу численних науковців. У той же час, в Україні цей напрям досліджень розвивається неінтенсивно, особливо, що стосується систем державного управління.

Метою даної статті є виділення інтегрованої системи чинників впливу на самоорганізацію системи державного управління та розроблення методики її використання.

Зазначений напрям досліджували В. Бакуменко, С. Штурхецький, В. Кальниш, О. Руденко.

На сьогодні виділено загальні чинники впливу як на самоорганізацію, так і на функціонування та розвиток соціальної системи. Серед них ідеї, технології, ресурси, умови, діяльність суб'єкта та об'єкта управління [1].

Соціальна система розглядалася цілком. При цьому випадають два важливі чинники впливу на самоорганізацію системи, пов'язані з прямим та зворотним зв'язками в цій системі. Для пояснення цієї тези наведено рис. 1, де окремо виділено прямий та зворотний зв'язки між суб'єктом та об'єктом соціальної системи.

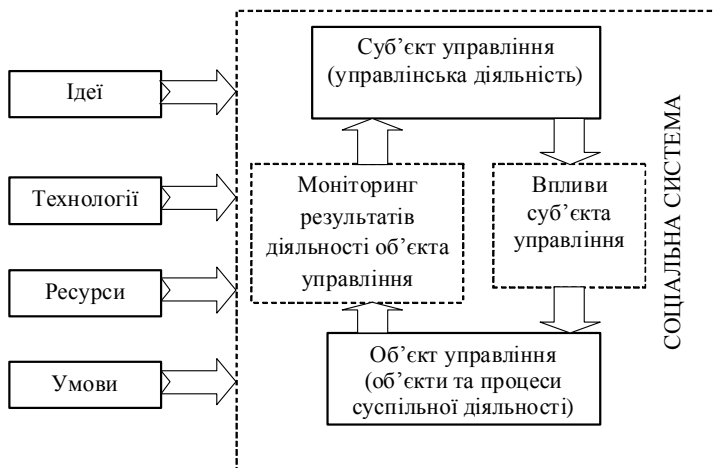

Рис. 1. Загальні чинники впливу на самоорганізацію соціальної системи

Наведений рис. 1 ілюструє відому, але дуже важливу річ – наявність у відносинах суб'єкта та об'єкта соціального управління прямого та зворотного зв'язку, що є необхідною умовою для здійснення циклів управління.

Прямий зв'язок використовується для доведення управлінських рішень суб'єкта соціального управління шляхом різноманітних форм впливу до об'єкта соціального управління.

Зворотний зв'язок є необхідною умовою для організації контролю та оцінювання за результатами здійснення управління та, зазвичай, реалізується за допомогою системи моніторингу результатів діяльності об'єкта управління.

Порушення як прямого (припинення моніторингу), так і зворотного (припинення впливів) зв'язків призводить до припинення виконання циклів управління, а відтак, і самоорганізації соціальної системи.

Таким чином, до системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи слід також віднести чинники “моніторинг” та “впливи”.

Логічно постає питання: як без суб'єкта і без об'єкта соціального управління немає циклів управління, оскільки ці цикли відображають процеси самоорганізації соціальних систем. Таких циклів стільки, скільки виникає необхідність в управлінських впливах. Разом вони створюють соціальну систему, окремими елементами якої є обстановка дисипативної самоорганізації.

Таким чином, до системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи доцільно також віднести чинники “суб'єкт управління” та “об'єкт управління”.

Пропонуємо інтегровану систему чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи (рис. 2). Вона названа інтегрованою, оскільки зазначені чинники мають один об'єкт впливу – соціальну систему, а вірніше, її самоорганізаційну спроможність та найкраще впливають разом. Як уже зазначено, без частини цих чинників, які згруповані на рис. 2 з правого боку, соціальна система взагалі втрачає властивість самоорганізаційної спроможності. Інша частина чинників, що згруповані на рис. 2 зліва, безпосередньо впливає на ефективність, економічність, результативність та якість процесу самоорганізації.

Рис. 2. Інтегрована система чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи

Саме тому, коли йдеться про інноваційне управління, слід створити необхідні вихідні умови для цього, а також застосовувати нові ідеї, технології, ресурси (або більш ефективно використовувати старі). Це управління також стає можливим лише за умови інноваційних змін у суб'єкті та об'єкті соціального управління, в їх впливах і системі моніторингу.

Виділення інтегрованої системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи надає нижченаведені переваги.

Для політиків у сфері державного управління:

- формування державних політик з урахуванням основних чинників впливу на самоорганізаційну спроможність системи державного управління;
- розвиток політичної аналітики на основі зазначених чинників.

Для фахівців-практиків з державного управління (державних службовців):

- чітке розуміння ключових проблем державного управління;
- підвищення рівня креативності у своїй діяльності;
- урахування чинників впливу на самоорганізаційну спроможність в процесах управлінських впливів, зокрема стратегічного управління, державної політики, національного проектування, програмно-цільового проектування, планування;
- краще розуміння та організація управлінських процесів, зокрема зворотного зв'язку між суб'єктами та об'єктами державного управління;
- розуміння важливості розроблення та застосування нових ідей, технологій; економного використання ресурсів, створення умов, необхідних для реалізації управлінських впливів.

Для освітян у сфері державного управління:

- нові знання, навички та вміння щодо самоорганізації систем державного управління;
 - урахування цих чинників в навчальних програмах (освітньо-професійних програмах) підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та президентського резерву;
 - урахування цих чинників при розробці освітньо-кваліфікаційних характеристик різних категорій державних службовців;
 - при підготовці та проведенні активних форм занять (тренінгів, семінарів) тощо.
- Для науковців у сфері державного управління:
- об'єктивізація створення структур, інституцій та здійснення процесів державного управління;

- нові вихідні уявлення про процеси самоорганізації у соціальних системах;
- розвиток системи знань щодо самоорганізації систем державного управління.

Для громадськості:

- краще розуміння сутності державного управління;
- можливість здійснення кваліфікованого громадського контролю;
- розвиток можливостей професіоналізації демократії участі.

Для застосування виділеної інтегрованої системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи у теорії та практиці

державного управління звернемося до роботи В. Бакуменка, Ю. Кальниша, О. Руденко, в якій запропоновано інноваційний фільтр [2]. Такий фільтр побудовано фактично з двох блоків: блоку відбору інформації та блоку власно виявлення ознак новизни. Можна взяти цю ідею за основу та побудувати систему відбору інформації для вирішення проблем та завдань державного управління, виходячи з елементів інтегрованої системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність соціальної системи, як це показано на рис. 3.

Рис. 3. Система відбору інформації для вирішення проблем і завдань державного управління на основі системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність системи державного управління

До елементів блоку фільтру, показаного на рис. 3, необхідно віднести:

- суб'єкт (суб'єкти) державного управління – система органів державної влади, що складають інституційне забезпечення стратегії;
- різноманіття впливів суб'єкта на об'єкт державного управління;
- об'єкт державного управління – суспільна діяльність, що включає все різноманіття суспільних сфер, галузей, відносин;
- систему моніторингу результатів реакції об'єкта державного управління на відповідні впливи суб'єкта державного управління, зокрема для організації контролю та оцінювання цих результатів;
- умови, за яких починається (вихідні) та відбувається державне управління;
- ідеї, на підставі яких здійснюється державне управління, що у стратегічних, державно-політичних та програмних документах, як правило, представлені метою, цілями, принципами, підходами;
- технології, що забезпечують перетворення цих ідей в очікувані результати;
- ресурси, що необхідні для реалізації впливів державного управління у суб'єкт-об'єктних державноуправлінських відносинах.

Звернімося до блоків, що показані на рис. 3. Блок “Поле інформації” – це різноманітна інформація, що може бути використана в процесах підготовки та здійснення державного управління (чинні законодавчі та нормативно-правові акти, статистична інформація, результати прогнозів, аналітичні матеріали, положення про органи державної влади, регламенти, інструкції, результати виконаних НДР тощо). Блок “Поле проблем та завдань” – це різноманітні проблеми та завдання, що виникають у системі державного управління. Саме з них у певний час вибирається конкретна проблема, завдання, що ситуативно та об’єктивно потребують свого вирішення. Наприклад, проблема відсутності стратегічного плану розвитку країни, регіонів, територій, суспільних сфер, галузей тощо. Блок “Фільтр з елементами інтегрованої системи чинників впливу на самоорганізаційну спроможність системи державного управління” – це “інформаційне сито”, через яке пропускається різноманітна інформація, що може бути використана в процесах підготовки та здійснення державного управління з урахуванням конкретики обраної проблеми чи завдання. Ячейками такого “сита” є чинники впливу на самоорганізаційну спроможність системи державного управління. Таким чином, можна передивитися та сформулювати, наприклад, для стратегічного планування: ідеї та технології, що підходять; визначити необхідні ресурси; визначити вихідні та перспективні умови; визначити суб’єкти та об’єкти державного управління; сформувати систему їх впливів для вирішення обраної проблеми чи завдання; передбачити систему моніторингу та контролю або оцінювання.

Блок “Поле відібраної та сформованої певним чином релевантної інформації” – це результат відбору та формулювання необхідної інформації щодо вирішення визначеної проблеми чи завдання. Він дозволяє далі більш професійно здійснювати управлінську діяльність, зокрема розроблення різноманітних державноуправлінських рішень (концепцій, стратегій, національних проєктів, програм соціально-економічного розвитку, державних цільових програм, нормативно-правових актів тощо), оскільки вона забезпечена необхідною базовою інформацією для проєктування.

Якщо йдеться про інноваційне управління, то необхідно додати на рис. 3 ще один блок між фільтром і блоком відібраної та сформованої певним чином релевантної інформації, який має відфільтрувати отриману інформацію не тільки на відповідність чинникам впливу на самоорганізаційну спроможність системи державного управління, а й на відповідність ознакам новизни, наприклад, “вперше”, “вдосконалено”, “набули подальшого розвитку”. Інноватизація державного управління потребує інноватизацію ідей, технологій, ресурсів, суб’єктів та об’єктів, впливів суб’єктів на об’єкти та системи моніторингу.

Таким чином, для самоорганізаційної спроможності системи державного управління запропоновано інтегровану систему, що складається з ідей, технологій, ресурсів, умов, суб’єктів та об’єктів державного управління, впливів цих суб’єктів на об’єкти та моніторингу результатів діяльності об’єктів.

Література:

1. Бакуменко В. Д. Визначення базових чинників для дослідження процесів самоорганізації в соціальних системах / В. Д. Бакуменко, О. В. Червякова, С. В. Штурхецький // Завдання державного, регіонального та муніципального управління в контексті нових реалій національного розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 6 квітня 2012 р.) : у 2 ч. ; за заг. ред. В. К. Присяжнюка, В. Д. Бакуменка, Т. В. Іванової. – К. : ВПЦ Академії муніципального управління. – К., 2012. – Ч. 2. – С. 16–20.
2. Бакуменко В. Д. Особливості застосування інноваційних фільтрів у процесі пошуку евристичного змісту наукового дослідження / В. Д. Бакуменко, Ю. Г. Кальниш, О. М. Руденко // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – Дніпропетр. : ДРІДУ НАДУ, 2005. – Вип. 3 (21). – С. 12–19.
3. Бакуменко В. Д. Застосування чинника самоорганізаційної спроможності розвитку в теорії та практиці публічного управління / В. Д. Бакуменко, О. В. Червякова // Публічне управління: виклики ХХІ століття : зб. тез ХІІІ міжнар. наук. конгресу (м. Харків, 21-22 березня 2013 р.). – Х. : Вид-во ХарРІНАДУ “Магістр”, 2013. – С. 13.
4. Червякова О. В. Виявлення тенденцій дисертаційних розвідок у галузі науки “державне управління” за основними напрямками зовнішнього вектора суспільних змін / О. В. Червякова // Наукові праці : науково-методичний журнал. – Вип. 190. – Т. 202. Державне управління. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – С. 69–74.
5. Червякова О. В. Становление государственного управления в Украине как вида общественной деятельности, области науки и образовательной сферы / О. В. Червякова // Власть в обществе риска: нормы, ценности, институты : сб. матер. ІІ Междунар. науч. форума” (г. Саратов 27-29 марта, 2013 г), Саратов : ИЦ “Наука”, 2013. – С. 364–369.

Надійшла до редколегії 14.02.2014 р.

УДК 351

В. М. ЩЕГОРЦОВА

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Зроблено аналіз нормативно-правового забезпечення надання адміністративних послуг в Україні. Визначено обов'язки суб'єктів надання адміністративних послуг відповідно до законодавства. Проаналізовано правові акти, що регламентують функціонування Єдиного державного порталу адміністративних послуг і центрів надання адміністративних послуг.

Ключові слова: адміністративна послуга, суб'єкт надання адміністративної послуги, Єдиний державний портал адміністративних послуг, центр надання адміністративних послуг.